

Årsredovisning för
VALMYNDIGHETEN
avseende budgetåret 2007

Innehåll

Resultatredovisning

1 Inledning – övergripande mål	3
2 Organisation	3
3 Verksamheten under budgetåret 2007	3
3.1 Förberedelsearbetet inför valet till Europaparlamentet 2009	4
3.2 Utvecklingen avseende arbetet med att öka kunskapen om valförfarandet bland de röstberättigade samt elektronisk röstning	5
4 Organisationsstyrning	7
5 Personal	8
6 Resultat fördelat på verksamhetsgren	9
7 Indikatorer för verksamhet riktad till ungdomar	10

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning	13
Balansräkning	14
Anslagsredovisning	15
Tilläggsupplysningar och noter	16
Sammanställning över väsentliga uppgifter	21

Beslut	22
---------------	-----------

1 Inledning – övergripande mål

Valmyndighetens verksamhet ingår i ”Politikområdet Demokrati” med målet att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas. I ”Verksamhetsområdet Demokrati och deltagande” gäller målet att allmänna val och folkomröstningar ska genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet.

Valmyndigheten ska enligt sin instruktion ansvara centralt för genomförandet av allmänna val och folkomröstningar och i övrigt fullgöra de uppgifter som den centrala valmyndigheten har enligt lag eller förordning.

I arbetsordningen har Valmyndigheten preciserat målformuleringarna på så sätt att det övergripande målet för Valmyndigheten är ”att förbereda och genomföra allmänna val och folkomröstningar på ett sätt som möjliggör demokratisk insyn och medborgerligt inflytande och som ger legitimitet åt valets resultat”.

2 Organisation

Valmyndigheten leds av en av regeringen utsedd nämnd bestående av ordförande, vice ordförande, tre övriga ledamöter och tre ersättare.

Vid Valmyndigheten finns ett kansli som leds av en kanslichef. Denne ska ansvara för och leda den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som nämnden beslutar.

3 Verksamheten under budgetåret 2007

Valmyndighetens huvudsakliga arbete under året har varit inriktat på att på ett mer genomgripande sätt utvärdera och ta till vara erfarenheterna från olika aktörer vid de allmänna valen hösten 2006 än vad som har varit möjligt efter tidigare genomförda val. Ett omfattande arbete har också lagts ner på att dokumentera samtliga processer som kommer till användning vid val.

Valmyndigheten har allt sedan bildandet arbetat mycket med frågor kring informationssäkerhet. Med informationssäkerhet menas säkerhet i fråga om skydd av informationstillgångar, med syfte att upprätthålla nödvändig *riktighet, tillgänglighet, sekretess och spårbarhet*. IT-säkerhet ingår i begreppet.

Under verksamhetsåret intensifierades detta arbete ytterligare. Beslut fattades om att myndighetens ledningssystem för informationssäkerhet ska certifieras av ett ackrediterat certifieringsorgan. Certifieringen kommer att ske mot den internationella standarden ISO 27001. Denna standard blev obligatorisk för alla statliga myndigheter i och med Vervas föreskrift om statliga myndigheters arbete med säkert elektroniskt informationsutbyte (VERVAFS 2007:2).

I och med certifieringen kommer myndighetens säkerhet att kontinuerligt utsättas för granskning genom årliga revisioner, med målet att säkerhetsarbetet ska karaktäriseras av ständiga förbättringar. Förutom dessa revisioner granskas IT-säkerhet och informationssäkerhet löpande av den egna verksamheten samt av oberoende parter inför varje val.

Myndighetens verksamhet redovisas under en verksamhetsgren ”Förberedelser för och administration av allmänna val och folkomröstningar”.

Valmyndighetens verksamhet ska enligt regleringsbrevet för 2007 åiterrapporteras enligt följande indelning

- Förberedelsearbetet inför valet till Europaparlamentet 2009
- Redovisning av exempel på olika metoder som använts dels i arbetet med att öka kunskapen om valförfarandet dels vad avser elektronisk röstning.

3.1 Förberedelsearbetet inför valet till Europaparlamentet 2009

Verksamhetsmål: Valet till Europaparlamentet 2009 ska genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet

Åiterrapportering: Valmyndigheten ska redovisa vilka insatser som genomförts i förberedelsearbetet inför 2009 års val till Europaparlamentet.

Förberedelserna för Europaparlamentsvalet 2009 inleddes parallellt med förberedelserna för sametingsvalet. I stor utsträckning läggs genom förberedelserna för Europaparlamentsvalet också grunden för genomförandet av valen 2010.

3.1.1 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Efter valet 2006 har mer tid och resurser kunnat läggas ned på uppföljning och utvärdering av genomförandet av valet än vad som tidigare varit möjligt. Under tidigare år har ett nytt val börjat förberedas så snart det föregående avslutats. Valmyndigheten har besökt ett antal kommuner och länsstyrelser och på plats kunnat ta del av det arkiverade valmaterialet. Dessa genomgångar har gett en bättre inblick i hur materialet används och hur blanketter, arbetsrutiner, handledningar och utbildning för valadministrationen skulle kunna förbättras. Valmyndigheten har tagit fram vissa förslag till förändringar som sedan processats med ett antal kommuner och länsstyrelser som inbjudits att delta i diskussioner runt förslagen. Samtliga kommuner och länsstyrelser har skriftligen fått del av förslagen och kunnat lämna synpunkter. Av inkomna svar att döma har de flesta förslag fått ett positivt mottagande.

3.1.2 Utbildning av valadministrationen och andra aktörer t.ex. partier

Valmyndigheten har tagit fram en handledning för kommunernas och länsstyrelsernas arbete med förändringar i indelningen av valdistrikt och valkretsar. Handledningen har distribuerats under januari 2008.

En ”startkonferens” med länsstyrelsernas valhandläggare kommer att hållas under mars månad. Arbetet med att ta fram handledningar och utbildningsmaterial för länsstyrelserna, valnämnderna, utlandsmyndigheterna och partierna har påbörjats. Avsikten är att för respektive myndighet/aktör ta fram en sammanhållen valbok som innehåller anvisningar om allt som den aktören ska åstadkomma. Valmyndigheten avser också att medverka i viss grundutbildning av valnämnderna vilket tidigare överlätits helt till länsstyrelserna. En grundutbildning för nya valhandläggare hos länsstyrelserna planeras också.

3.1.3 Information

Valmyndigheten har deltagit i Skatteverkets ramavtalsupphandling av reklam- och produktionsbyråer och har därmed möjlighet att använda reklambyrå, produktionsbyrå och webbyrå för produktion av information till allmänheten. Röstkortets utformning och innehåll övervägs och tester för överföring av uppgifter till röstkortstryckeri har genomförts.

Genom ändring i vallagen 1996 bestämdes att utlandssvenskar skulle tas upp i röstlängd i 10 år efter utvandringsdag eller den senare dag som de hört av sig till Skatteverket med en adressanmälan (anmälningdatum). Vid genomförandet fick många anmälningdatum den 1 juli 1997. Eftersom många utlandssvenskar som togs upp i röstlängd med anledning av de nya bestämmelserna kommer att falla ur röstlängden före valen 2009 och 2010 har Valmyndigheten sänt ut information om detta till de berörda tillsammans med en blankett för adressanmälan/förlängning av rösträtt.

3.1.4 Övrigt

Valmyndigheten har deltagit i ett antal konferenser rörande ett förslag från EU-kommissionen om vissa ändringar i direktiven om unionslänternas utbyte av information rörande de unionsmedborgare som anmäler önskan om att rösta i sitt boplatans land vid Europaparlamentsvalet 2009. Hittills har ingen enighet nåtts i frågan.

3.2 Utvecklingen avseende arbetet med att öka kunskapen om valförfarandet bland de röstberättigade samt elektronisk röstning

Verksamhetsmål: Valmyndigheten ska ha god kunskap om den svenska och internationella utvecklingen avseende arbetet med att öka kunskapen om valförfarandet bland dem som är röstberättigade samt elektronisk röstning.

Åtterrapporing: Valmyndigheten ska redovisa exempel på olika metoder som använts i arbetet med att öka kunskapen om valförfarandet bland dem som är röstberättigade. Där så är möjligt ska i redovisningen särskilt lyftas fram konsekvenser för röstberättigade i olika åldrar, röstberättigade med funktionshinder samt röstberättigade med olika etnisk och kulturell bakgrund. I redovisningen ska även könsperspektivet beaktas.

3.2.1 Kunskapen om valförfarandet

Det finns en mängd olika strategier för hur dels valmyndigheter på olika nivåer dels andra aktörer går tillväga för att öka kunskapen om valförfarandet. Vid en internationell utblick kan det konstateras att varje land har sina egna specifika utmaningar och att de strategier som utvecklats därför måste ses mot bakgrund av dessa.

Det kan också konstateras att det finns en koppling i många länder mellan åtgärder för att öka kunskapen om valförfarandet och en önskan om ett ökat valdeltagande. International IDEA gav 2006 ut en publikation - Engaging the Electorate: Initiatives to Promote Voter Turnout From Around the World – där initiativ och aktiviteter är uppdelade i två delar, dels aktiviteter som syftar till att höja kunskapen om valförfarandet som sådant, dvs. hur man röstar, och dels aktiviteter som vill åstadkomma ett ökat politiskt engagemang, dvs. varför man ska rösta. Valmyndigheten får ifråga om konkreta exempel på aktiviteter och initiativ från stora delar av världen hänvisa till International IDEAs publikation.

3.2.2 Utvecklingen i fråga om elektronisk röstning

Under året har det skett en världspremiär inom ramen för elektronisk röstning. Estland introducerade som första land i världen möjligheten för samtliga röstberättigade att använda Internet som en ordinarie röstningskanal vid det nationella parlamentsvalet i mars 2007. Vid detta tillfälle valde 5,4 procent av de röstande att använda Internet, vilket är en ökning med flera procentenheter jämfört med de lokala valen 2005 där endast 1,9 procent röstade via Internet. Enligt den centrala valmyndigheten har systemet fungerat väl och kommer att fortsätta att användas.

Introduktionen av Internet som en ordinarie röstningskanal vid parlamentsvalet i Estland tilldrog sig ett visst internationellt intresse. ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights, som är en del av OSSE) valde att denna gång skicka en särskild grupp valobservatörer med fokus just på Internet-röstningen. I ODIHRs slutliga rapport omnämns att även om valadministrationen implementerade systemet för röstning över Internet på ett transparent och tillgängligt sätt, finns det risker att den grundläggande principen om valhemligheten skulle åsidosättas om fler röstberättigade valde att använda sig av Internet i framtiden. Vidare poängterades vikten av att förbättra testnings- och revisionsrutinerna och ODIHR rekommenderade Estland att begränsa användandet av Internet eller sluta använda röstningskanalen totalt om inte de föreslagna förbättringarna på dessa områden genomförs. Den centrala valkommissionen har för avsikt att försöka följa ODIHRs rekommendationer i så stor utsträckning som möjligt.

Storbritannien, som tidigare aviserat möjligheten att återuppta sina tester av elektronisk röstning, har nu istället aviserat att inga fler tester av röstning via Internet och telefon kommer att genomföras. Valkommissionen hävdar att så länge regeringen inte presenterar en tydlig plan för att förändra sättet på vilket val genomförs är det inte längre meningsfullt att fortsätta testerna – detta trots alla erfarenheter som samlats in genom åren.

Också Nederländerna har fattat beslut om att inte längre använda sig av elektronisk röstning. Där har röstningsmaskiner i röstningslokal länge varit den övervägande ”normala” röstningskanalen och röstning via Internet har testats för utomlands boende medborgare vid valet 2006. Beslutet innebär att all röstning inom landet från och med nu kommer att genomföras med pappersvaledlar i vallokal. Enligt den centrala valmyndigheten är anledningen till beslutet tudelad; dels skulle en uppdatering av reglerna för testning och godkännande av de nuvarande röstningsmaskinerna bli alltför kostsam, dels presenterades en särskild rapport av the Election Process Advisory Commission där röstning i vallokal med pappersvaledlar rekommenderas som standardmetod i hela landet. Genom att använda pappersvaledlar blir valprocessen både mer transparent och verifieringsbar, anser kommissionen. I rapporten föreslår kommissionen att Nederländerna introducerar valedelsskrivare och elektroniska räknare för att undvika att väljarens röst sparas elektroniskt.

Ytterligare ett land har beslutat att inte använda elektronik vid val. Det fanns planer på att testa en digital penna med inbyggd kamera vid valet till parlamentet i Hamburg i februari 2008, men efter ett lyckat hackningförsök av en organisation som specialiserat sig på hackning beslutades det att den digitala pennan inte skulle användas.

Den centrala valmyndigheten i Belgien har under året genomfört en jämförande studie av e-röstning i sju länder i Europa. Syftet var att kunna använda studien vid beslut om vilka krav som bör ställas på ett framtida e-röstningssystem i Belgien. De länder som jämförs i studien är Belgien, Estland, Schweiz, Irland, Nederländerna, Frankrike och Tyskland. Omfattande

fakta om bl.a. teknik, kostnader, revision och typ av e-röstning presenteras tillsammans med en diskussion om e-röstningens effekter på grundläggande principer som gäller vid val. Det är särskilt värt att notera att studien pekar på att väldigt lite erfarenhet finns samlad gällande elektronisk röstning för funktionshinderade och att e-röstning också borde ses i ljuset av gällande regler för datasäkerhet t.ex. i etablering av elektroniska röstlängdsregister.

Situationen i Sverige är i princip oförändrad sedan förra året. Valmyndigheten hade ett uppdrag att senast den 15 oktober 2007 lämna en rapport till regeringen om uppbyggnaden av en kunskapsbank med erfarenheter från kommuner som använder elektronisk röstning vid kommunala rådgivande opinionsundersökningar. Efter genomförd enkät visade det sig att endast ett fåtal kommuner genomfört elektroniska rådslag och att underlaget för en kunskapsbank enligt Valmyndigheten därför var för litet.

4 Organisationsstyrning

Mål: Valmyndigheten ska anpassa och utveckla det nya valdatasystemet så att systemet kan användas med maximal tillförlitlighet och effektivitet.

Åtterrapporering: Valmyndigheten ska redovisa hur valdatasystemet förvaltats och utvecklats under 2007.

Valdatasystemet har under verksamhetsåret främst fungerat som stöd vid de s.k. efterträdarval som görs när någon ledamot eller ersättare i riksdag eller fullmäktige frånträder sitt uppdrag. Sedan valet år 2006 har drygt 2000 efterträdarval genomförts. Dessutom förser valdatasystemet fortlöpande myndighetens webbplats med aktuella uppgifter om bl.a. nuvarande ledamöter.

Under året har myndigheten följt upp och bearbetat de ändrings- och förbättringsförslag som uppkom i samband med valet 2006. Arbetet har resulterat i uppdaterade kravspecifikationer inför valet till Europaparlamentet 2009 och de allmänna valen 2010. Inom vissa områden har implementeringen av förbättringar påbörjats under det gångna året men merparten av arbetet kommer att ske under åren 2008 till 2010. Områden där arbetet redan nu har inletts är främst följande:

- Gränssnittsförändringar som syftar till att göra valdatasystemet mer ändamålsenligt och lättanvänt samt minska behovet av separata användarhandledningar.
- Behörighetssystemet, BKS, förbättras genom utökad felsökning, förenklad lösenordshantering samt ytterligare uppstramning av behörighetsadministrationen. Ej aktiva användare har rensats bort och antalet registrerade användare uppgår nu till ca 900.
- Valdistriktsbestämning av fastigheter ska i framtiden hanteras inom myndigheten, istället för att som tidigare hos Lantmäteriverket. Fördelen med detta är ett minskat beroende av Lantmäteriverkets tjänster samt att myndigheten själv behåller kontrollen över tillämpningen av verksamhetsspecifika regler. Rutinen är implementerad och kommer att tas i drift våren 2008.

Vidare har myndigheten arbetat med förberedelser inför valet till Sametinget 2009. En stor del i detta arbete har varit att verifiera att de funktioner i valdatasystemet som användes vid det senaste valet till Sametinget nu går att återanvända. Mindre förbättringar i systemet har också gjorts. Systemet tas i drift den 1 oktober 2008.

Arbetet med valdatasystemet har också påverkats av den informationssäkerhetscertifiering som myndigheten ska genomföra under våren 2008. Exempel på områden där utökade insatser gjorts är loggning, ändringshantering och driftsdokumentation.

5 Personal

I december 2007 var 15 personer anställda vid Valmyndighetens kansli. Av dessa var två långtidstjänstlediga (för studier resp. annat statligt arbete). Av återstående 13 som var i tjänst var sex kvinnor och sju män.

Sjukfrånvaro, procent	2007	2006	2005
Totalt	1,9	2,4	1,7
varav andel långtidssjuka	0	0	0

Uppgift om sjukfrånvaron fördelad i grupper efter kön och ålder lämnas inte då antalet anställda i respektive grupp understiger tio.

Valmyndigheten har fortsatt att satsa på olika former av friskvård. Personalen har möjlighet att utöva motion på betald arbetstid en timme per vecka. Valmyndigheten subventionerar kostnaderna för friskvård (periodkort på gym, simhall o.dyl.) till ett belopp av högst 1000 kr per år och anställd. Vidare erbjuds möjlighet till grupp gymnastik tillsammans med personal från Skatteverket. För den som mer regelbundet motionerar på fritiden och uppfyller vissa mängdkrav utgår en uppmuntringspremie vid årets slut.

Ergonomiska hjälpmedel har anskaffats till dem som framfört önskemål om detta eller anvisats av företagshälsovården.

Samtliga anställda har under året erbjudits möjlighet att delta i regelbundna hälsokontroller. Flertalet har också genomgått sådan kontroll.

Målet är att fortsatt satsa på en bra friskvård, en bra arbetsmiljö och ett arbetsklimat präglad av öppenhet och respekt för varandra samt jämställdhet, mångfald och delaktighet.

Den övergripande målsättningen under detta mellanårsår har varit att se till att personalen är väl förberedd inför Europaparlamentsvalet 2009 och valen 2010 och att bredda utbildningen inför kommande pensionsavgångar.

Det har gällt att utgå från varje anställds individuella behov och önskemål och tillse att han/hon getts möjlighet till en utveckling som ger ännu bättre förutsättningar att klara kommande arbetsuppgifter på ett för verksamheten optimalt sätt. Av de större satsningarna kan nämnas att en anställd som arbetat med att förbereda ledningssystemet för informationssäkerhet själv fått utbildning till certifierad informationssäkerhetsarkitekt. Vidare har myndigheten satsat på mediaträning för en av informationshandläggarna, unix- och testkurs för en anställd som fått uppgiften att vara projektsamordnare för underhålls- och utvecklingsarbetet i valdatasystemet och utbildning i upphandlingsarbete för ett par anställda. Dessutom har flera personer deltagit i endagarskurser/seminarier för fördjupning och erfarenhetsutbyte inom de områden de arbetar med. Förhoppningen är att de kompetenshöjande åtgärderna också ska motivera de anställda att bli kvar hos Valmyndigheten över de kommande valen.

För att ytterligare förstärka Valmyndighetens kunskaper om valarbetet på regional nivå anställde Valmyndigheten i början av året en person som arbetat hos Länsstyrelsen i Stockholms län under 2006 års val. Det genomförda uppföljningsarbetet med besök hos länsstyrelser och kommuner har också stärkt kunskaperna om de regionala och lokala valmyndigheternas arbetsvillkor.

Det bör också framhållas att Valmyndigheten är en mycket liten myndighet med en verksamhet som sett över åren har en mycket varierande omfattning. Valmyndigheten kommer därför aldrig att kunna vidareutbilda egen personal eller skaffa och behålla all nödvändig kompetens internt utan kommer även fortsättningsvis att behöva anlita konsulter i synnerhet för vidareutvecklingen av det datastöd som är nödvändigt för att förberedandet och genomförandet av valen ska kunna ske på ett betryggande sätt. Även för den topp ifråga om information till allmänheten krävs extern hjälp under en kortare tid före valen.

6 Resultat fördelat på verksamhetsgren

Valmyndigheten har sedan år 2003 endast en verksamhetsgren, ”Förberedelser för och administration av allmänna val och folkomröstningar”. Som framgår av tabellen nedan är kostnaderna under åren 2005 och 2007 som inte är valår väsentligt lägre än under valåret 2006. Detta gäller framförallt Övriga driftkostnader som under valår i huvudsak består av ersättningar till olika aktörer under valet och som under år när det inte är val enbart täcker fortsatta utvecklingskostnader, licenskostnader och andra fasta ersättningar som är nödvändiga för att upprätthålla valdatasystemet och en god beredskap för ett ev. extra val. I den tredje tabellen nedan redovisas posten Övriga driftkostnader uppdelad på vissa ingående kostnadselement främst avseende valanslaget. Under den sistnämnda posten Övrigt återfinns fr.o.m. 2007 dock även kostnader hänförliga till förvaltningsanslaget (de båda jämförelseåren har omräknats med hänsyn till detta).

Även intäkterna varierar kraftigt beroende på om det under året har hållits något val och också på vilka val som hållits. Merparten av intäkterna under valår är hänförliga till försäljning av valsedlar och uppgifter om röstberättigade och kandidater.

Intäkter utöver anslag (tkr)	2007	2006	2005
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	110	3 402	79
Finansiella intäkter	40	29	13
Summa	150	3 431	92

Totalkostnader för verksamhetsgrenen (tkr)	2007	2006	2005
Personal	9 295	8 573	7 808
Lokaler	1 753	1 769	1 712
Övriga driftkostnader	7 983	130 327	16 178
Finansiella kostnader	15	10	17
Avskrivningar och nedskrivningar	269	415	3 537
Summa	19 315	141 094	29 252
Statsbidrag för förtidsröstningen	0	103 000	0
Summa	19 315	244 094	29 252

Övriga driftkostnader (tkr)	2007	2006	2005
Ersättning till Posten AB (viss förtidsröstning och distributionen av förtidsröster)	0	18 700	0
Ersättning till länsstyrelserna och andra myndigheter	1 136	28 587	1 355
Produktion av valmaterial inkl distribution	125	42 523	1
Information	98	24 919	150
Datatjänster	3 458	12 173	10 196
Övrigt	3 166	3 425	4 476
Summa	7 983	130 327	16 178

7 Indikatorer för verksamhet riktad till ungdomar

Uppdrag: Valmyndigheten ska redovisa antalet avgångna ledamöter i riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige samt särskilt kommentera hur utvecklingen ser ut för män och kvinnor i åldersgruppen 18-25 år. I redovisningen ska även geografisk hemvist kommenteras.

Återrapportering

Statistiken redovisas på nations-, läns- och kommunnivå för val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige med variablerna ålder och kön. Statistiken som redovisas är från mandatperiodens början efter valen 2006 och till den 23 januari 2008.

Åldern presenteras i följande åldersintervall: 18-25 samt 26 år och äldre¹.

Historisk statistik motsvarande denna period finns inte då Valmyndighetens återrapporteringskrav för avgångna ledamöter inte inleddes förrän för år 2005.

Det finns ingen internationell statistik motsvarande denna indikator. Många länder har dessutom ett helt annat valsystem för efterträdarval och ersättare så siffrorna skulle med största sannolikhet ändå inte vara jämförbara.

Riksdagen

Till riksdagen har det hittills under mandatperioden invalts² 364 ledamöter. 15 personer har avgått³, varav 7 kvinnor och 8 män. Lika stor andel män som kvinnor har avgått, d v s 4,1

¹ Med ålder avses den ålder som den invalde har på valdagen.

² Med **valda** avses det antal personer som utsetts vid valet och det antal personer som senare efterträtt en ledamot som avgått. Det innebär att summan för valda i de flesta fall överstiger antalet mandat för församlingarna.

³ Med **avgångna** avses det antal personer som avbrutit sitt uppdrag som ledamot. Orsakerna till detta kan vara många, t.ex. att personen avlidit, flyttat, hoppat av partiet o.s.v. Denna statistik säger ingenting om orsakerna till avgångarna.

%. Fem av de 364 invalda ledamöterna är i åldersintervallet 18-25 år och ingen av dessa har avgått.

Det statistiska underlaget är för litet för att dra några slutsatser om variablerna kön, ålder och geografisk hemvist.

Landstingsfullmäktige

Till landstingsfullmäktige har det hittills under mandatperioden invalts 1746 ledamöter. 90 personer har avgått, 45 kvinnor och lika många män. I förhållande till hur många av de valda som är kvinnor respektive män har 4,9 % av männen avgått respektive 5,4 % av kvinnorna.

1,6 % av alla valda är i åldersintervallet 18-25 år. Detta motsvarar totalt 27 personer, 13 kvinnor och 14 män. 2 (15,4 % av de valda kvinnorna) kvinnor och 1 man (7,1 % av de valda männen) har avgått under mandatperioden.

Det statistiska underlaget är inte tillräckligt stort för att säga något om geografisk hemvist för åldersgruppen 18-25 år.

	18-25 år	26 år -	Totalt
Kvinnor	15,4 %	5,3 %	5,4 %
Män	7,1 %	4,9 %	4,9 %
Totalt	11,1 %	5,1 %	5,2 %

Tabell: Andel avgångar av valda i alla landstingsfullmäktige

En slutsats av statistiken är att fler unga avgått än äldre och fler kvinnor än män. Skillnaden mellan könen syns särskilt i gruppen 18-25 år.

Kommunfullmäktige

Till kommunfullmäktige har det hittills under mandatperioden invalts 13917 personer, varav 861 av dem har avgått under mandatperioden (6,2 %). 468 män har avgått (5,8 % av de valda männen) och 393 kvinnor har avgått (6,7 % av de valda kvinnorna).

3,2 % av de valda är i åldersintervallet 18-25 år. Detta motsvarar 444 personer varav 235 män och 209 kvinnor. 34 män (14,5 % av de valda männen) och 43 kvinnor (20,6 % av de valda kvinnorna) har sedan avgått under mandatperioden.

Det statistiska underlaget är för litet för att kommentera geografisk hemvist på kommunnivå. Istället gör vi jämförelser på länsnivå för kommunfullmäktige. I åldersgruppen 18-25 år syns stora skillnader regionalt.

De län där det avgått flest i kommunerna i åldersgruppen 18-25 år är

1. Jämtland län (50 %)
2. Kronobergs län (38,5 %)
3. Jönköping län (29,4 %)

Minst avgångar i åldersgruppen 18-25 år har följande län haft:

1. Gotlands län (0 %)
- Hallands län (0 %)
- Västernorrlands län (0 %)

Störst skillnad mellan åldersgruppen 18-25 år och totalpopulationen är det i Jämtlands län där 50 % av alla valda i åldersgruppen 18-25 år har avgått, jämfört med 5,9 % av avgångna totalt.

	18-25 år	26 år -	Totalt
Kvinnor	20,6 %	6,2 %	6,7 %
Män	14,5 %	5,6 %	5,8 %
Totalt	17,3 %	5,8 %	6,2 %

Tabell: Andel avgångar av valda i alla kommunfullmäktige

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det tydligt att det både i kommun- och landstingsfullmäktige har avgått fler i gruppen 18-25 år än i totalpopulationen. Fler kvinnor än män har avgått och detta är särskilt tydligt i gruppen 18-25 år. Skillnaderna i variabeln ålder är större för kommunfullmäktige än landstingsfullmäktige.

För riksdagen är det statistiska underlaget för litet för att dra några slutsatser om variablerna kön och ålder.

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2007	2006
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	4	19 301	138 961
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	110	3 402
Finansiella intäkter	2	40	29
Summa		19 451	142 392
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-9 295	-8 573
Kostnader för lokaler		-1 753	-1 769
Övriga driftkostnader	4	-7 983	-130 327
Finansiella kostnader	5	-15	-10
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-269	-415
Summa		-19 315	-141 094
Verksamhetsutfall		136	1 298
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		0	103 000
Lämnade bidrag	6	0	-103 000
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	7	136	1 298

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2007-12-31	2006-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	8	270	481
Summa		270	481
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	9	3 325	3 441
Summa		3 325	3 441
Fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter		547	734
Övriga fordringar		5	25
Summa		552	759
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	10	1 074	833
Summa		1 074	833
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11	-297	1 668
Summa		-297	1 668
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 226	1 125
Summa		1 226	1 125
SUMMA TILLGÅNGAR		6 150	8 307
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	12	2 891	1 593
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	7	136	1 298
Summa		3 027	2 891
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	13	270	481
Skulder till andra myndigheter	14	544	1 254
Leverantörsskulder		1 358	2 702
Övriga skulder		184	177
Summa		2 356	4 614
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	15	767	802
Summa		767	802
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		6 150	8 307

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Uo 01 46:5 ap.1 Ramanslag Valmyndigheten	16	619	14 025	202	14 442	14 035	407
Uo 01 46:1 ap.1 Ramanslag Allmänna val	17	11 368	15 090	9 368	17 090	5 266	11 824
Summa		11 987	29 115	9 570	31 532	19 301	12 231

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

(Belopp i tusental kronor där ej annat anges)

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Valmyndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

Fakturor understigande 7,5 tkr exklusive moms har inte bokförts som period-avgränsningsposter.

Upplysningar för jämförelseändamål

Av resultaträkningen framgår att det är stora skillnader i intäkter och kostnader mellan 2007 (inget val) och 2006 (allmänna val). Rent allmänt gäller att det är svårt att göra jämförelser mellan åren eftersom både kostnader och intäkter varierar kraftigt beroende på vilket val som hållits eller om det inte varit något val alls under året. Se vidare sid 9 Resultat fördelat på verksamhetsgren. De specifika valkostnaderna för år 2006 (exkl. statsbidraget till kommunerna för förtidsröstningen) är till största delen redovisade under resultatposten Övriga driftkostnader och är där sammanslagna med förvaltningskostnaderna.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk. Bärbara datorer kostnadsförs vid inköpstillfället.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Persondatorer med tillhörande utrustning
	Servrar inklusive nätverk
5 år	Möbler och övriga inventarier
	Kontorsmaskiner

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Varulagret värderas till anskaffningsvärdet. Det har inte varit aktuellt med nedskrivning av lagervärdet p g a inkuranta varor.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner**Nämndledamöter och ersättare/andra styrelseuppdrag**

	Ersättning
Johan Hirschfeldt (ordförande till utgången av mars månad)	6
Statens ansvarsnämnd	
Riksdagens ansvarsnämnd	
Riksdagens arvodesnämnd	
Marianne Eliason (ordförande fr o m den 1 april dessförinnan ledamot)	23
Riksarkivet	
Försvarets underrättelsenämnd	
Shirin Ahlbäck Öberg	1
Rikspolisstyrelsens Etiska råd	
Expertrådet för studier i offentlig ekonomi (ESO)	
Peter Larsen	3
Sagax Sapla 2 AB	
Sören Thunell (ledamot till utgången av mars månad)	3
Presstödsnämnden	
Hans-Eric Holmqvist (ledamot fr o m den 1 april)	11
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC)	
Premiepensionsmyndigheten	
Linus Källander (ledamot fr o m den 1 april; inga styrelseuppdrag)	0
Göran Åstrand (ersättare till utgången av mars månad; inga styrelseuppdrag)	1
Charlotte Signahl (ersättare till utgången av mars månad; inga styrelseuppdrag)	1
Peter Antman (ersättare till utgången av mars månad; inga styrelseuppdrag)	2
Tom Andersson (ersättare under perioden den 1 april – den 31 december; inga styrelseuppdrag)	0
Henrik Jermsten (ersättare fr o m den 1 april)	0
Granskningsnämnden för radio och TV	

Ann-Cathrine Jungar (ersättare fr o m den 1 april; inga styrelseuppdrag) 0

Lisa-Linnea Söderberg (ersättare fr o m den 1 april; inga styrelseuppdrag) 0

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
Gunnar Skarell (inga styrelseuppdrag)	818

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 8 i resultatredovisningen.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

	2007	2006
Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	110	3 402
Summa	110	3 402
<p>Resultatposten består till största delen av försäljning av valsedelspapper ur lagret. Under valåret 2006 består resultatposten till största delen av försäljning av valsedlar samt namn och adresser på röstberättigade. Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen och 15a § kapitalförsörjningsförordningen saknas.</p>		
Not 2 Finansiella intäkter		
Ränteutgifter räntekonto i Riksgäldskontoret	40	29
Summa	40	29
Not 3 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	5 718	5 478
Övriga kostnader för personal	3 577	3 095
Summa	9 295	8 573
Not 4 Övriga driftkostnader		
Övriga driftkostnader	7 983	130 327
Summa	7 983	130 327
<p>Att både denna resultatpost samt resultatposten Intäkter av anslag har minskat vid jämförelse mellan åren beror i huvudsak på att det inte har varit något val under år 2007 (se sid.16 under "Upplysningar för jämförelseändamål").</p>		
Not 5 Finansiella kostnader		
Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	15	10
Summa	15	10

		2007	2006
Not 6	Lämnade bidrag		
	Statsbidrag för förtidsröstning	0	103 000
	Summa	0	103 000

Då inget val har hållits under år 2007 saknas utfall. Däremot har under år 2006 medel utbetalats till kommunerna för genomförandet av förtidsröstningen vid det årets val.

Not 7	Årets kapitalförändring		
	Periodiseringseffekter	136	1 298
	Summa	136	1 298

Balansräkning

		2007-12-31	2006-12-31
Not 8	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	3 181	2 762
	Årets anskaffningar	58	433
	Årets utranteringar, anskaffningsvärde	-773	-14
	Summa anskaffningsvärde	2 466	3 181
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 700	-2 299
	Årets avskrivningar	-269	-415
	Årets utranteringar, avskrivningar	773	14
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 196	-2 700
	Utgående bokfört värde	270	481
Not 9	Varulager och förråd		
	Varulager	3 325	3 441
	Utgående bokfört värde	3 325	3 441
	I varulagret, som är ett beredskapslager för eventuella extra val, finns huvudsakligen valkuvert, valsedelspapper och diverse blanketter.		
Not 10	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	604	581
	Övriga förutbetalda kostnader	470	252
	Summa	1 074	833
Not 11	Avräkning med statsverket		
	Ingående balans	1 668	981
	<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
	Anslag Valmyndigheten	14 035	13 282
	Anslag Allmänna val	5 266	125 679
	Anslag Statsbidrag för förtidsröstning	0	103 000
	<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-13 823	-13 171
	Uppbördsmedel m.m.	1 424	29 151
	Transfereringar m.m.	-8 867	-257 254
	Utgående balans	-297	1 668

		2007-12-31	2006-12-31
Not 12	Balanserad kapitalförändring		
	Periodiseringseffekter (tidigare års kapitalförändringar)	- 10 096	-11 394
	Övrigt		
	-tidigare års avskrivningar av valdatasystemet, bokfört mot Statskapital	12 987	12 987
	Summa	2 891	1 593
Not 13	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	481	463
	Under året nyupptagna lån	58	433
	Årets amorteringar	-269	-415
	Utgående balans	270	481
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	1 000	1 500
Not 14	Skulder till andra myndigheter		
	Sociala avgifter	172	152
	Skuld utgående mervärdesskatt	0	567
	Övriga skulder till andra myndigheter	372	535
	Summa	544	1 254
Not 15	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner och löner inklusive sociala avgifter	700	736
	Övriga upplupna kostnader	67	66
	Summa	767	802

Anslagsredovisning

Not 16 Valmyndigheten Uo 01 46:5 ap.1

Indragning

Av regleringsbrevet för 2007 framgår att anslagsbehållning som disponeras är 417 tkr (3 %). Det har medfört en indragning på 202 tkr.

Not 17 Allmänna val Uo 01 46:1 ap.1

Omdisponerade anslagsbelopp

Enligt 2007 års regleringsbrev har ett mindre belopp (139 kr) omdisponerats till detta anslag från ett avslutat anslag som disponerades av Valmyndigheten år 2006 (Statsbidrag för förtidsröstning Uo 01 46:1 ap.4).

Indragning

Av regleringsbrevet för 2007 framgår att anslagsbehållning som disponeras är 2 000 tkr (mindre än 3 %). Det har medfört en indragning på 9 368 tkr.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2007	2006	2005	2004	2003
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	1 000	1 500	2 000	2 000	1 500
Utnyttjad	270	481	463	1 015	1 415
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	565	565	555	545	449
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	40	29	12	64	91
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	110	3 402	79	146	49
Anslagskredit					
Uo 01 46:1 ap.1					
Beviljad	513	4 083	0	10 000	850
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 01 46:5 ap.1					
Beviljad	421	417	0	407	135
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande, Uo 01 46:1 ap.1	11 824	11 368	2 153	71 690	1 895
Anslagssparande, Uo 01 46:5 ap.1	407	619	730	2 886	1 672
Totalt anslagssparande	12 231	11 987	2 883	74 576	3 567
varav intecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden (Ej tillämplig)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	13	12	12	11	11
Medelantalet anställda (st)	13	12	12	12	11
Driftkostnad per årsarbetskraft (se sid 16 under ”Upplysningar för jämförelseändamål”)	1 464	11 722	2 142	12 632	17 493
Kapitalförändring					
Årets	136	1 298	-3 322	-4 213	-4 300
Balanserad (se not 12)	2 891	1 593	2 029	1 913	1 884

Valmyndighetens nämnd har vid sammanträde den 20 februari 2008 fastställt årsredovisning för budgetåret 2007.

Marianne Eliason
(ordförande)

Hans-Eric Holmqvist

Peter Larsen

Shirin Ahlbäck Öberg

Linus Källander